

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนคาทอลิกของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่ตั้งอยู่จังหวัดกรุงเทพมหานคร*

The Development of Transformational Leadership Training Program for Early Childhood Caregivers of the Catholic Schools Located in Bangkok under the Archdiocese of Bangkok

¹ศศิกร ทรวงบุรณกุล, บุญเรียง ขจรศิลป์ และ ธนินาฏ ณ สุนทร

¹Sasikorn Suangburanakul, Boonreang Kajornsinsin and Taneenart Na-Soontorn

วิทยาลัยนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Educational Innovation, Saint John's University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: plesasikornsju@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก 2. เพื่อทดลองใช้และประเมินหลักสูตร 3. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน 1) การพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาความต้องการจำเป็นจากประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปฐมวัย และกลุ่มตัวอย่างของครูและพี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้ง 13 โรงเรียน 2) การทดลองใช้หลักสูตรและประเมินผล กับ ผู้อำนวยการหรือผู้บริหาร ครูและพี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็กปฐมวัย จากโรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ ธนบุรี และ โรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์ 3) การปรับปรุงหลักสูตร โดยวิเคราะห์ผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 7 โมดูล (1) ผู้บริหาร VS ภาวะผู้นำ (2) แนวคิดและองค์ประกอบพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (3) องค์ประกอบด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (4) องค์ประกอบด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (5) องค์ประกอบด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา (6) องค์ประกอบด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และ (7) การไตร่ตรอง การตั้งเป้าหมาย การทำข้อตกลงของกลุ่ม

2. ผลการทดลองใช้และประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่จุดประกายการตระหนักรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี นำไปสู่การปรับปรุงที่ดีขึ้นในตัวผู้ดูแลเด็กปฐมวัยต่อการพัฒนาตนเองในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้และพฤติกรรม

3. การปรับปรุงหลักสูตรส่งผลในการเพิ่มเวลาการอบรมเล็กน้อย โดยให้การอบรมเริ่มเร็วขึ้นทำให้มีเวลามากขึ้น เพื่อครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรได้ครบถ้วนสมบูรณ์

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย; โรงเรียนคาทอลิก

*Received May 9, 2023; Revised January 17, 2024; Accepted February 8, 2024

Abstract

The research article included the following objectives: 1) to develop a transformational leadership training program for early childhood caregivers in Catholic schools; 2) to experiment and evaluate the program; and 3) to improve the program. The study used a research and development approach, and it was divided into three phases, which were: 1) Program development by identifying the needs of directors or administrators and assistant directors of the early childhood department, as well as a sample group of teachers and nannies in 13 Catholic schools under the Archdiocese of Bangkok; 2) Program experimentation and evaluation with directors or administrators, teachers, and nannies of St. Peter Thonburi School and Gabriel Uthatham School; and 3) Program improvement by analyzing the outcomes of program experimentation.

From the study, the following results are found:

1) The training program consists of 7 modules, which are: (1) administrators versus leadership, (2) concepts and transformational leadership behavior, (3) ideological influence, (4) consideration of individuality, (5) intellectual stimulation, (6) building motivation, and (7) reflection, goal setting, and group agreement.

2) The results of program experimentation and evaluation show that this short-term program can raise awareness of transformational leadership among caregivers, leading to their improvement in transformational leadership in terms of knowledge and behavior.

3) The program improvement includes allocating more time for training by starting it earlier so that all the content of the program can be covered.

Keywords: Development of a Transformational Leadership Training Program; Early Childhood Caregivers; Catholic Schools

บทนำ

บริบทความเป็นมาของงานวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากความสำคัญของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติและเป็นอนาคตของโลกที่เราอยู่ร่วมกัน ผู้ดูแลเด็กและเยาวชนไม่ว่าในช่วงชั้นใดหรืออายุเท่าไรล้วนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กตามวัย จากงานวิจัยของ Center on the Developing Child มหาวิทยาลัย Harvard (Caplan, 2013) เรื่องระบบประสาทและงานวิจัยเชิงพฤติกรรมในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า สมรรถนะของมนุษย์มีการพัฒนามากที่สุดในช่วงแรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 5-6 ปี ซึ่งจะเป็พื้นฐานของชีวิตของแต่ละบุคคลในด้านสติปัญญา สุขภาพร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมไปตลอดชีวิต ส่งผลต่อความรุ่งเรืองและความมั่นคงในสังคมที่อาศัยอยู่ ซึ่งหมายความว่า การลงทุนด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสมองและระบบต่างๆ ของร่างกายในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่คุ้มค่ามากที่สุด ดังนั้น ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของโลก โลกของเราซึ่งในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงและผันผวนอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถคาดเดาได้ หรือที่หลายๆ ภาคส่วนเรียกกันว่ายุค VUCA World คุณสมบัติใดที่พึงจะมีในผู้นำ หรือ บุคลากรขององค์กรให้สามารถรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง ทบทวนตัวเอง และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องและทันท่วงที บุคลากรทุกส่วน

ในองค์กรต้องพร้อมเรียนรู้และเปิดกว้างสำหรับความท้าทายใหม่ๆ ร่วมมือ มีส่วนร่วม และนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (Boonchote, 2022)

สภาพปัญหาและอุปสรรคในยุคปัจจุบัน Pearson (2012) ได้กล่าวว่า สำหรับโลกที่มีความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 บุคคลทุกคนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่โลกของเราให้ดีขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นในตำแหน่งผู้นำที่ยิ่งใหญ่ หรือ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลใดก็ตาม ซึ่งรวมถึงนักศึกษา ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ทุกคนต้องพัฒนาทักษะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องพัฒนาทุกภาคส่วนของชีวิต ทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เชื่อมโยงต่อจิตวิญญาณความเชื่อภายในจนบุคคลนั้นต้องเป็นแบบอย่างและนำผู้คนรอบข้างเพื่อร่วมสร้างความแตกต่างที่ยิ่งใหญ่ให้โลกของเรา

หลักการ แนวคิดและแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งเสริมการเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างทันท่วงทีโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยจะได้รับความร่วมมือจากการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตามในการสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในบริบทของตน (Bass, 2006) สำหรับบริบททางด้านการบริหารการศึกษาจะเห็นได้ว่า การให้การศึกษาเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนสัมพันธ์เชิงบวกโดยตรงกับภาวะผู้นำของครู อาจารย์ ผู้ดูแลซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ตามงานวิจัยการวิเคราะห์ห่อถัก เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของ Shen et al. (2020) และ Myers, and Pickeral (1997) ได้ศึกษาและแสดงให้เห็นว่า การฝึกฝนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้แก่ครู ผู้ให้การศึกษามีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาและปฏิรูกระบบการศึกษาของชาติ

เนื่องจากการให้การศึกษาในช่วงชั้นต่างๆ มีเป้าหมาย จุดประสงค์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงอายุของผู้เรียนเป็นลำดับ โดยเด็กช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญที่สุดเป็นรากฐานเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่ Heckman (2009) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2543 กล่าวไว้ว่า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าส่งผลต่อบุคคลไปจนตลอดชีวิต ให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว และ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 (The Development of Early Childhood Act B.E. 2562, 2019) มาตรา 5 ข้อ 3 กล่าวไว้ว่า “ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ” ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาของพัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปได้อย่างก้าวกระโดด ในสมองของเด็กถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อายุในครรภ์ 4 เดือน (Rosenfeld, 2015) การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการกระตุ้นด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเขาให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพจากผู้ดูแลในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

นอกเหนือจากการพัฒนาให้ทรัพยากรบุคคลให้เป็นคนเก่งแล้วนั้น การจะพัฒนาให้เยาวชนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม ความดีงาม ความรัก ความเอื้อเฟื้อรับใช้เพื่อส่วนรวมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางการศึกษา สถาบันการศึกษาของคาทอลิกเป็นแบบอย่างที่ดีมาโดยตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกให้ความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อทุกภาคส่วนในสังคมและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลกเพื่อสันติสุขและความยุติธรรมในอนาคต พระสันตะปาปาฟรานซิส ประมุขผู้นำคริสตจักรโรมันคาทอลิกได้ริเริ่มและเชื้อเชิญทุกภาคส่วนให้เกิดความร่วมมือการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนด้านการศึกษา (Global Compact on Education) ซึ่งได้การตอบรับและความขอบคุณจากองค์การเพื่อการศึกษา

วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) (Vatican News, 2020) และคริสตจักรโรมันคาทอลิกในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่ประชาชนชาวไทย โดยมีวิสัยทัศน์คือ “บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ ตามหลักพระคริสตธรรม” (Thongpiyaphoom, 2017) สถิติในประเทศไทยทั่วทุกภูมิภาค ปีการศึกษา 2563 ภายใต้อาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยมีจำนวนสถาบันการศึกษา 367 สถาบัน จำนวนนักเรียน 514,645 คน (Catholic Education Council of Thailand, 2020). สถาบันการศึกษาของคาทอลิกจึงมีบทบาทสำคัญไม่น้อยต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติศาสนาโดยตลอดอย่างเป็นที่ประจักษ์

แรงจูงใจสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้และเสริมสร้างทักษะพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในขณะที่โลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและฉับพลัน จากงานวิจัยการวิเคราะห์ห่อภิวนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของ Shen et al. (2020) และ Myers, and Pickeral (1997) ที่กล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นรากฐานในการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศชาติและโลกของเราในระยะยาว โดยมีผู้ดูแลเด็กปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความรัก ความเข้าใจ ในความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการให้การศึกษาตามวัยด้วยความสนุกสนานประทับใจ และได้รับแรงบันดาลใจต่อความใฝ่รู้ไปตลอดชีวิตของผู้เรียน ส่งผลต่อสังคมในระยะยาวและทำให้ผู้ดูแลมีความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสามารถนำมาปรับใช้ในบริบทของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ปรับพฤติกรรมของตนในหน้าที่การทำงานทำให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยเห็นคุณค่าในการทำงานและทำงานได้อย่างมีชีวิตชีวามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก
2. เพื่อประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 1.1 วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 1.2 การประเมินความต้องการความจำเป็นในการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์องค์กร พันธกิจ และบุคคล

1.2.1 การวิเคราะห์องค์กร

ประชากร คือ ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารโรงเรียนขององค์กรสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นปฐมวัยทั้งหมด 13 แห่ง จำนวนทั้งหมด 13 คน ที่ตั้งอยู่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยผลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2.2 การวิเคราะห์พันธกิจ

ประชากร คือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปฐมวัย 11 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน และ ครูผู้มีความประสงค์ที่ได้รับมอบหมายในการสัมภาษณ์แทน 1 คน รวม 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยผลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.9077 การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2.3 การวิเคราะห์บุคคล

ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย ครู และพี่เลี้ยง จำนวน 266 คน จำนวนห้องเรียน 140 ห้องของโรงเรียนในองค์กรสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้นปฐมวัยทั้งหมด 13 แห่ง ที่ตั้งอยู่จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ร้อยละ 53 ของจำนวนประชากร เป็นจำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 โดยผลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.9077 การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการส่งแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย โดย ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลัง วิเคราะห์ค่าความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 คะแนนองค์ประกอบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ วิธีเรียงลำดับความสำคัญแบบปรับปรุง (Priority Needs Index-modified) (Wongwanich, 2019)

ขั้นตอนที่ 1.3 ร่างหลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 1.4 การวิพากษ์ความเหมาะสมของร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก ด้านภาวะผู้นำ จำนวน 1 คน; ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมและด้านเด็กปฐมวัย จำนวน 2 คน; ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 1 คน; ผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก และผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม บันทึกการสนทนากลุ่ม การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการณ์และการจดบันทึกข้อมูลของผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.5 การปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2.1 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย
 ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย โรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ ธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 34 คน ประกอบไปด้วย ครูจำนวน 18 คน พี่เลี้ยงจำนวน 16 คน และ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย โรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย ครูจำนวน 4 คน พี่เลี้ยงจำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย 2) แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย 4) คู่มือวิทยากร 5) เอกสารประกอบการอบรม 6) อุปกรณ์การฝึกอบรมต่างๆ สื่อ และกิจกรรมการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พบว่า แบบทดสอบความรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 11 ข้อ มีค่าระดับความยากง่าย เท่ากับ 0.33-0.91 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ 0.15-0.53 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.60 และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการอบรม ด้วยการคำนวณดัชนีประสิทธิผล (Kidrakarn, and Pattiyatane, n.d.)

ขั้นตอนที่ 2.2 การประเมินการใช้หลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPPIest ของ Stufflebeam, and Shinkfield (2007)

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปฐมวัย ของโรงเรียนเซนต์ปีเตอร์ ธนบุรี และ โรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยใช้รูปแบบ CIPPIest ของ Stufflebeam, and Shinkfield (2007) ประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ 4 ด้านหลัก CIPP ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation) โดยด้านผลผลิตจะแบ่งย่อยออกเป็น 4 ด้าน (CIPPIest) คือ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) การรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์และการจดบันทึกข้อมูลของผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยปรับปรุงหลักสูตรโดยพิจารณาจากผลการประเมินที่ได้จากการทดลองใช้นำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิกให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิกทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทยต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก ประกอบไปด้วย 7 โมดูล (1) ผู้บริหาร VS ภาวะผู้นำ (2) แนวคิดและองค์ประกอบพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (3) องค์ประกอบพฤติกรรมด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (4) องค์ประกอบพฤติกรรมด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (5) องค์ประกอบพฤติกรรมด้านการ

กระตุ้นทางสติปัญญา (6) องค์ประกอบพฤติกรรมด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (7) การไตร่ตรอง ตั้งเป้าหมาย และแบ่งปันแนวคิด จัดทำข้อตกลงของกลุ่ม หลักสูตรเป็นการให้ความรู้แก่บุคลากรใหม่ทั้งคุณครูและพี่เลี้ยง โดยไม่เน้นการบรรยายทฤษฎีแต่เน้นเป็นกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการอบรมที่มีการสรุปเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงสำหรับแต่ละโมดูลเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถศึกษาอ่านและสืบค้นเพิ่มเติมได้ และเนื่องจากพื้นฐานทางความรู้ของผู้รับการอบรมแตกต่างกัน ในการอบรมจึงจะจัดให้มีการจับกลุ่มระหว่างครู และพี่เลี้ยงที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเดียวกันกลุ่มละ 5-6 คน เพื่อจะได้ส่งเสริมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ผลการทดลองใช้หลักสูตรจากการทำแบบสอบถามรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หลังการอบรมพบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.25 แสดงว่า หลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นจากคะแนนที่มากขึ้นกว่าก่อนการอบรมร้อยละ 25 และ จำนวนของผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความรู้มากขึ้น ก่อนการอบรมผู้รับการอบรมส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง หลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก และมีผู้มีความรู้ในระดับมากที่สุดเพิ่มขึ้นเช่นกัน สำหรับผลการวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 61 ของผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนพฤติกรรมที่สูงขึ้น และทั้งก่อนการอบรมและหลังการอบรมส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก แต่จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่อยู่ในระดับมากในช่วงของการฝึกอบรมมีจำนวนมากกว่าหลังการฝึกอบรม ในขณะที่จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่อยู่ในระดับมากที่สุดในช่วงหลังการฝึกอบรมมีจำนวนมากกว่าก่อนการฝึกอบรม แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมากขึ้น

2.2 ผลการประเมินหลักสูตรโดยใช้แนวคิดการประเมินแบบ CIPPIest ของ Stufflebeam, and Shinkfield (2007) พบว่า

2.2.1 ด้านบริบท หลักสูตรการอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เป็นเรื่องใหม่ของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารทุกคนของโรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

2.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า วิทยากรในแต่ละหัวข้อมีความชำนาญ มีทักษะในการอบรมอย่างดียิ่ง และมีความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการอบรมเข้าถึงง่ายและเรียนรู้ได้ดี การเตรียมการฝึกอบรมมีรายละเอียดเพียงพอทำให้เกิดการประสานงานในส่วนของวิทยากร และส่วนของการจัดเตรียมการฝึกอบรมเป็นไปได้อย่างเป็นระบบ เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงครอบคลุมตามหลักสูตร อุปกรณ์ในการฝึกอบรมครบถ้วนและมีความพร้อม ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมในการอบรม

2.2.3 ด้านกระบวนการ วิธีการและกิจกรรมที่หลากหลายที่ใช้ในการฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้อย่างบูรณาการสนุกสนานและมีส่วนร่วม ได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมและได้คิดวิเคราะห์ ทำให้เข้าใจเนื้อหาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เกิดประสิทธิผลต่อการใฝ่รู้ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนทัศนคติต่อการอบรมและพร้อมที่จะเข้ารับการอบรมด้วยความเต็มใจ โดยจะเห็นได้จากที่ผู้เข้ารับการอบรมเข้าอบรมตามตารางเวลาอย่างพร้อมเพียงโดยไม่ต้องมีการย่ำเตือน และจากการประเมินจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้เข้ารับการอบรมมองเห็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรมเข้าถึงได้ง่ายขึ้นจากความคาดหวังและความสงสัยก่อนการอบรม กลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรที่ผสมระหว่างครูและพี่เลี้ยงผู้มีความรู้ไม่เท่ากัน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มในการเข้ารับการอบรมให้เป็นกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน โดยแบ่งตามห้องที่คุณครูและพี่เลี้ยงมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กกลุ่มเดียวกัน เช่น ชั้นอนุบาล 1 ห้อง 1 และ 2 อยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5-6 คน ทำให้เกิดการเกื้อหนุนสนับสนุนกันในช่วงการอบรม รวมทั้งทำให้กระบวนการตามหลักสูตรในการ

คิดวิเคราะห์ ตั้งเป้าหมายและการวางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการอบรมนำไปใช้ได้ทันทีหลังการอบรม ตารางเวลาการจัดกิจกรรมมีความกระชับมากจนวิทยากรสามารถให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทำกิจกรรมตามรายละเอียดสำหรับวิทยากรได้ร้อยละ 80 -90 การสรุปประเมินการเรียนรู้ในตอนท้ายโดยไม่กำหนดรูปแบบในการนำเสนอทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสนุกที่ได้สร้างสรรค์และนำเสนอผลงาน โดยได้ปรึกษาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันในกลุ่มทำงาน และได้้นำสิ่งที่นำเสนอไปเป็นแผนการทำงานต่อไปได้ทันที

2.2.4 ด้านผลผลิต

การประเมินด้านผลกระทบและการประเมินด้านประสิทธิผล เบื้องต้นมีความเหมาะสมครอบคลุมในระยะสั้น จากการทดสอบความรู้หลังจากการอบรมมีดัชนีประสิทธิผล (Kidrakarn, and Pattiyatane, n.d.) เท่ากับ 0.25 แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 25 โดยคะแนนรวมก่อนการอบรมเท่ากับ 210 คะแนน และคะแนนรวมหลังการอบรมเท่ากับ 261 คะแนน จากผู้ทำแบบทดสอบความรู้ 11 ข้อ จำนวน 38 คน พฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยโดยรวมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยตรง เป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารอย่างมาก เด็กปฐมวัยผู้เรียนมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ของตนเองได้ง่ายขึ้น เด็กนักเรียนเข้าเรียนใหม่ในช่วงการเรียนพิเศษภาคฤดูร้อนใช้เวลาปรับตัวในการมาโรงเรียนสั้นลง เด็กมีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในอัตราที่สูงกว่าเดิมตามการประเมินของผู้บริหารของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน

การประเมินด้านความยั่งยืน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในระยะสั้น 2 สัปดาห์ และโรงเรียนมีกระบวนการติดตามอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดให้มีการประชุมกลุ่มอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ประชุมกับผู้บริหารทุกสัปดาห์ รวมทั้งการติดตามทำงานวิจัยในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลและจะมีการระบุสิ่งที่ได้เรียนรู้เข้าเป็นหลักสูตร 5 ปีของโรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์

การประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผู้บริหาร ฝ่ายการศึกษาขององค์กรสังคมพลกรุงเทพรับทราบผลการทดลองใช้หลักสูตร เห็นถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมและเห็นชอบให้จัดการฝึกอบรมในโรงเรียนอื่นๆ เบื้องต้นจะมีการเผยแพร่ประโยชน์ของหลักสูตรฝึกอบรมนี้โดยหัวหน้าฝ่ายการศึกษา เขต 3 ขององค์กรสังคมพลกรุงเทพรูสู่โรงเรียนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิก ผลการวิจัยพบว่าจากการประเมินการอบรมในระยะสั้นโดยภาพรวมเป็นที่พึงพอใจทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สำหรับการอบรมระยะสั้นซึ่งมีเนื้อหาและกิจกรรมค่อนข้างมาก เพื่อให้สามารถครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงมีการปรับตารางเวลาให้มีระยะเวลาสำหรับวิทยากรในแต่ละโมดูลมากขึ้น โดยจะเพิ่มเวลาโดยให้การอบรมเริ่มเร็วขึ้น และเพิ่มรายละเอียดเรื่องการจัดกลุ่มจัดสถานที่ในการอบรมซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการอบรมและนำความรู้และการตั้งเป้าหมายระยะสั้นระยะยาวจากการอบรมไปใช้ได้ทันที และย้ายตารางการทำแบบทดสอบความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปทำหลังจากได้รับการอบรมครบทุกโมดูลแล้ว

องค์ความรู้ใหม่

Figure 1: Early Childhood Caregivers Transformation Leadership Training Program Model

ผลจากงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยสังเคราะห์ได้หลักสูตรฝึกอบรมดังแผนภาพข้างต้น โดยในหลักสูตรประกอบไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายในรูปแบบบูรณาการ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตร ดังนี้

1. **KNOW WHY** ประกอบไปด้วย การปฐมนิเทศหลักสูตร เพื่อให้ผู้รับการอบรมเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ตระหนักถึงคุณค่า ทัศนคติในบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยที่เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อสังคมมากที่สุดในระยะยาว; โมดูลที่ 1 ผู้บริหาร VS ภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้รับการอบรมทราบถึงความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ควรจะมีในบุคคลทุกระดับทุกบทบาท

2. **KNOW WHAT** ประกอบไปด้วย โมดูล 2-6 ซึ่งเป็นการให้ความรู้ในรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความรู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดองค์ประกอบพฤติกรรมในบริบทของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

3. **PLAN HOW** โมดูล 7 เมื่อได้รับทราบความสำคัญและได้รับความรู้แล้วนั้น จึงนำมาไตร่ตรองคิดวิเคราะห์ การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาดตนเองในระยะสั้นและระยะยาว โดยการปรึกษาหารือร่วมกันในกลุ่มที่ทำงานร่วมกันและตั้งข้อตกลงของกลุ่มในการทำงาน

4. IN PRACTICE & FOLLOW UP เป็นการนำแผน เป้าหมายและข้อตกลงที่ตั้งไว้มาปฏิบัติ และมีการปรึกษาหารือติดตามผลในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ โดยมีผู้บริหารคอยสนับสนุนและประเมินผลติดตามอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรนี้จะเป็นการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในด้านความรู้และพฤติกรรมซึ่งส่งผลโดยตรงต่อเด็กปฐมวัยในความดูแล ส่งผลต่อการปรับตัวและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานของเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้ไปจนตลอดชีวิต ซึ่งส่งผลต่ออนาคตของตัวเด็กเอง สังคม และโลกของเรา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าสำหรับหลักสูตรในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางสติปัญญา ยังมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบ Active Learning ที่น่าสนใจอื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมการสอน แบบไฮสโคป High Scope การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการวิจัยนี้เป็นการอบรมในระยะสั้นมีเวลาจำกัด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและหยิบยกการจัดกิจกรรมแบบวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ หรือ Executive Functions (EF) เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านวินัย ซึ่งพัฒนาการด้านวินัยเป็นเรื่องใหม่ที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และ การสอนแบบโครงงาน (Project Approach) ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการให้การศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไปตลอดชีวิต ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของบุคคลในโลกปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ Chutabhakdikul (2017); RLG Institute (2020); The Development of Early Childhood Act B.E. 2562 (2019); Sarakitprija (2007)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การจัดหลักสูตรที่มีวิธีการและกิจกรรมที่หลากหลายเกิดประสิทธิผลต่อการให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนทัศนคติต่อการอบรมและพร้อมที่จะเข้ารับการอบรมด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้เพราะเห็นได้จากที่ผู้เข้ารับการอบรมเข้าอบรมตามตารางเวลาอย่างพร้อมเพียงโดยไม่ต้องมีการย่ำเตือน ในการอบรมเนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมประกอบไปด้วยครูและพี่เลี้ยงจึงมีพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากัน และโดยเฉพาะพี่เลี้ยงเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยมีโอกาสได้รับการอบรมมากนัก การจัดกลุ่มตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จึงมีความสำคัญส่งผลต่อประสิทธิผลและการนำไปใช้หลังการอบรม และเป็นโอกาสอันดีที่พี่เลี้ยงจะได้รับความรู้เพิ่มเติมโดยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากครูผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่มเดียวกันเกิดความช่วยเหลือในกลุ่ม สร้างความผูกพันมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้ Integrative Learning (2021); Middleton (2023)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าตารางเวลาที่จัดการอบรมระยะสั้นมีความกระชับมากจนวิทยากรจัดการอบรมได้ตามกระบวนการในหลักสูตรได้ร้อยละ 80-90 ซึ่งยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงส่งผลต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีเวลามากขึ้นอีกเล็กน้อย จากการประเมินด้านผลผลิตจะเห็นได้ว่า หลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้มากขึ้นตามดัชนีประสิทธิผลที่ร้อยละ 25 ซึ่งอาจจะเป็นตัวเลขที่ไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะการกำหนดการทำแบบทดสอบหลังการอบรมได้กำหนดไว้หลังการอบรมเพียง 1 วัน ซึ่งได้รับความรู้เฉพาะเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความรู้ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ เป็นเพียง 3 โมดูลจากทั้งหมด 7 โมดูล จึงต้องปรับปรุงตารางเวลาในการทำแบบทดสอบเป็นหลังการอบรมครบทั้ง 7 โมดูล สำหรับการวัดพฤติกรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหลังการอบรมอยู่ในเกณฑ์ที่สูงขึ้นและผู้บริหารมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดีการพัฒนาด้านพฤติกรรมจำเป็นต้องใช้เวลาในการปฏิบัติต่อเนื่องและสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาพอสมควร ในกระบวนการที่มีการติดตามผลและประเมินต่อเนื่องในระยะยาว

จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนได้ และจากการวัดภาวะผู้นำก่อนการอบรมแสดงให้เห็นว่า ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ของโรงเรียนคาทอลิกที่สำรวจมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของภาวะผู้นำอยู่ในเกณฑ์สูงอยู่แล้ว จึงทำให้ผลประเมินหลังการอบรมเห็นถึงความแตกต่างได้น้อย แต่อย่างไรก็ดีก็ยังคงเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจนเป็นที่พอใจอย่างยิ่งของผู้บริหารทุกคนและส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรงอย่างเห็นได้ชัดทั้ง 2 โรงเรียนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ Shen et al. (2020); Myers, and Pickeral (1997)

สรุป

หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในโรงเรียนคาทอลิกขององค์กรสังคมทลกรุงเทพฯ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถจุดประกายการตระหนักรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อความรู้เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลทุกระดับ เข้าใจถึงคุณค่าของบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในการทำงานมีความสุขต่อการทำงานของตน หลักสูตรการจัดการอบรมในลักษณะบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมีวิทยากรที่เหมาะสม ความเอาใจใส่ให้เกียรติและความเป็นกันเองของวิทยากรและผู้วิจัย การให้ความสำคัญและการสนับสนุนการจัดการอบรมของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งหมดที่กล่าวมาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้รับการอบรมโดยตรง ทำให้เรื่องที่คิดว่าเข้าใจยากกลับจับต้องได้ เข้าถึงได้ง่ายและเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการใฝ่เรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ถึงแม้จะเป็นการอบรมระยะสั้นเพียง 2 วัน แต่สามารถส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการทำงานของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการปรับตัวของเด็กปฐมวัยในสิ่งแวดล้อมใหม่ของโรงเรียนได้เร็วขึ้น และเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบไปด้วย 7 โมดูล เป็นการอบรมระยะสั้นเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของบริบทของตนเองในการดูแลเด็กปฐมวัย และเรียนรู้ เข้าใจพฤติกรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีในบุคลากรทุกระดับและพร้อมที่จะพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ โรงเรียนผู้บริหาร ควรให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับโอกาสในการเข้ารับการอบรมนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การทดลองใช้เพื่อให้การอบรมครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักสูตร การติดต่อประสานงานเรียนเชิญวิทยากรต้องให้ความสำคัญและให้เวลาในการพูดคุยอธิบายรายละเอียดของหลักสูตร และให้เวลาวิทยากรในการเตรียมตัวสำหรับการอบรมให้เพียงพอเพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติตามหลักสูตรที่วางไว้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยต้องมีการเผื่อเวลาให้มากพอสำหรับเตรียมการติดต่อประสานงานสำหรับการสื่อสารสร้างความเข้าใจในหลักสูตรให้กับวิทยากร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ในการวิจัยนี้มีข้อจำกัดเรื่องเวลา แต่ผลที่เกิดขึ้นคือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงของความรู้และพฤติกรรมในตัวบุคคลจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการศึกษาและปฏิบัติ

อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้นหลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถนำไปทำวิจัยต่อโดยนำแต่ละโมดูลขยายผลเป็นการอบรมแต่ละครั้ง เพื่อลงรายละเอียดทั้งเนื้อหา ทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อเป็นการเน้นย้ำเฉพาะแต่ละเรื่องได้อย่างเข้มข้น ในการพัฒนาพฤติกรรมที่ละหวัชข้อและยังได้ทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้อง และได้ศึกษาความรู้ใหม่ๆ ในการนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 งานวิจัยต่อไป สามารถศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ในสังกัดอื่นๆ โดยเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของคาทอลิกให้เป็นไปตามบริบทของสังกัดของแต่ละโรงเรียน

2.3 สำหรับโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและคาดเดาได้ยาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลทุกคนจึงมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การอบรมหลักสูตรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมตามบริบทของบุคลากรการศึกษาในช่วงชั้นอื่นๆ และสามารถเป็นแนวทางการวิจัยที่นำไปประยุกต์ใช้ในการอบรมบุคลากรขององค์กรอื่นๆ ได้ต่อไป

References

- Bass, B. M. (2006). *Transformational Leadership*. (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Boonchote, T. (2022). *VUCA for Leader in Future Work: 4 Techniques for Coping with Uncertainty for Modern Leaders*. Retrieved September 20, 2020, from <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/vuca-for-leader-in-future-work-03032021/>
- Caplan, R. (2013). *In Brief: The Science of Early Childhood Development. Policy Implications: Exit Strategies and State Building*. Retrieved March 7, 2020, from <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199760114.003.0017>
- Catholic Education Council of Thailand (2020). *Statistical Data of the Number of Students, Teachers, Catholic Schools and Institutions for the Academic Year 2020*. Retrieved May 5, 2021, from http://catholic-education.or.th/home/phocadownload/Annual_statistics/สถิติ%202563.pdf
- Chutabhakdikul, N. (2017). *Assessment of the Development of Executive Function (EF) in Early Childhood. Pediatric Nurses Association of Thailand*. Retrieved May 13, 2021, from <http://www.thaichildhealth.com/wp-content/uploads/2017/08/การประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร-EF-ในเด็กปฐมวัย-รศ.-ดร.-นวลจันทร์-จุฑาภักดีกุล-1.pdf>
- Heckman, J. (2009). *Invest in the Very Young*. In *Encyclopedia on Early Childhood Development* (pp. 1-5). University of Chicago. Retrieved May 5, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/255601449_Invest_in_the_Very_Young
- Integrative Learning. (2021). *Wikimedia Foundation, Inc*. Retrieved May 7, 2023, from https://en.wikipedia.org/wiki/Integrative_learning

- Kidrakarn, P., & Pattiyatane, S. (n.d.). *Effectiveness Index: E.I. Journal of Educational Measurement Mahasarakham University: JEM-MSU*. Retrieved March 25, 2023, from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/download/154725/112520/>
- Middleton, T. (2023). *The Importance of Teamwork (As Proven by Science)*. *Work Life by Atlassian*. Retrieved May 7, 2023, from <https://www.atlassian.com/blog/teamwork/the-importance-of-teamwork>
- Myers, C., & Pickeral, T. (1997). *Service-learning: An Essential Process for Preparing Teachers as Transformational Leaders in the Reform of Public Education*. In Erickson, J. A., & Anderson, J. B. (Ed). *Learning with the Community: Concepts and Models for Service-learning in Teacher Education* (pp. 13-41). Sterling, VA: Stylus Publishing LLC.
- Pearson, C. S. (2012). *The Transforming Leader: New Approaches to Leadership for the Twenty-First Century*. San Francisco, CA: Bernett-Koehler.
- RLG Institute. (2020). *What is EF and Why Is It More Important to Your Child than EQ and IQ?*. RLG Institute (Rakluke Learning Group) Retrieved May 13, 2021, from <https://www.rakluke.com/child-development-all/kid-development/item/ef-eq-iq.html>
- Rosenfeld, J. (2015). *10 Amazing Facts About the Infant Brain*. Retrieved March 7, 2020, from <http://mentalfloss.com/article/70105/10-amazing-facts-about-infant-brain>
- Sarakitprijia, V. (2007). *Project Approach. Preschool Education Association of Thailand under the Royal Patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn*. Retrieved May 10, 2021, from https://www.preschool.or.th/knowledge_project_approach.php
- Shen, J. et al. (2020). *The Association between Teacher Leadership and Student Achievement: A meta-analysis*. Retrieved May 3, 2021, from <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100357>
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. (1st ed.). San Francisco, CA: John Wiley & Sons, Inc.
- The Development of Early Childhood Act B.E. 2562. (2019). *The Government Gazette*. Retrieved May 4, 2021, from http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/056/T_0005.PDF
- Thongpiyaphoom, C. (2017). *Catholic Education Identity. Catholic Education Council of Thailand*. Retrieved May 8, 2020, from <http://thaicatholiceducation.blogspot.com/2017/08/11-4.html?m=1>
- Vatican News. (2020). *"Global Compact on Education"*. Together to Look Beyond. Retrieved May 6, 2021, from <https://www.youtube.com/watch?v=vHtwQ2NKVIs>
- Wongwanich, S. (2019). *Needs Assessment Research*. Bangkok: Chulalongkorn University.